

Sygn. akt II C 1714/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Sałaj- Alechno

Protokolant: Agnieszka Bugalska

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2022 roku na rozprawie

sprawy z powództwa N. A. i A. A. (1)

przeciwko Bankowi (...) Spółka akcyjna z siedzibą w G.

o zapłatę i ustalenie nieważności umowy

I. ustala, że zawarta przez strony w dniu 29 sierpnia 2003 r. umowa o kredyt budowlano – hipoteczny Nr (...) jest nieważna w całości;

II. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w G. na rzecz powodów N. A. i A. A. (1) kwotę 273 622,82 zł (dwieście siedemdziesiąt trzy tysiące sześćset dwadzieścia dwa złote osiemdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

- 241 932,82 zł od dnia 26 września 2020 r. do dnia zapłaty;

- 31 690 zł od dnia 22 marca 2022 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w G. na rzecz powodów N. A. i A. A. (1) kwotę 5 674 CHF (pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt cztery franki szwajcarskie) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 września 2020 roku;

IV. umarza postępowanie co do kwoty 2 323,12 zł (dwa tysiące trzysta dwadzieścia trzy złote dwanaście groszy);

V. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

VI. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w G. na rzecz powodów N. A. i A. A. (1) kwotę 11 864 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Syg. II C 1714/20

UZASADNIENIE

W dniu 7 grudnia 2020r. N. A. i A. A. (1) wnieśli pozew przeciwko Bank (...) S.A. z siedzibą w G., domagając się zasądzenia na ich rzecz solidarnie kwoty 244 255,94 zł oraz kwoty 5 674,00 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 28 września 2003r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu świadczeń nienależnych uiszczonego w wyniku wykonania nieważnej umowy o kredyt hipotecznego nr (...) zawartej dnia 12 sierpnia 2003 r. pomiędzy A. A. (1) i N. A. a (...) Bankiem (...) Spółka Akcyjną w W. (poprzednikiem prawnym Banku (...) S.A w G.). Nadto zgłosili

żądanie ewentualne o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 40 046,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 28 września 2020 r. do dnia zapłaty. Uzasadniając żądanie główne powodowie wskazywali, że umowa kredytu zawiera abuzywne klauzule indeksacyjne. Ponadto w ocenie powodów o nieważności w/w umowy decyduje jej sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta, wywołane brakiem informacji o cechach produktu i przemilczenie ryzyka walutowego. Ponadto powodowie powołali się na sprzeczność umowy kredytu zawartej przez strony z zasadami współżycia społecznego i jej nieważność w myśl art. 58 § 2 k.c. Na wypadek, gdyby główne żądanie zapłaty nie zostało uwzględnione, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 40046,93 zł stanowiącej różnicę pomiędzy uiszczoną dotychczas kwotą, a kwotą jaka powinna podlegać przez nich zapłacie na rzecz pozwanego, gdyby wyeliminować z umowy niedozwolone postanowienia umowne (dowód: pozew k. 5-15). Do pozwu powodowie dołączyli zaświadczenie wydane przez pozwanego w dniu 27 czerwca 2020 r. o wysokości wpłat z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) (dowód : zaświadczenie k.28-34).

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w G. domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaprzeczył aby umowa kredytu była nieważna w całości albo w jakiegokolwiek części, w tym w szczególności w zakresie postanowień odnoszących się do indeksacji lub kursów walut stosowanych do rozliczeń pomiędzy stronami umowy kredytu. Wywodził, iż sporna umowa kredytu nie zawiera klauzul abuzywnych ani nie jest sprzeczna z przepisami prawa, obyczajami i zasadami współżycia społecznego. Dodał, że brak jest podstaw do żądania przez powodów zwrotu wpłaconych świadczeń gdyż w okresie wykonywania umowy bank nie pobrał od powodów jakichkolwiek nienależnych świadczeń. Wyjaśnił, że powodowie zostali należycie poinformowani o prawach i obowiązkach wynikających z umowy oraz ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu, mieli możliwość negocjacji umowy a bank wyjaśnił im sposób tworzenia Tabeli Kursów Walut. Pozwany zaprzeczył aby postanowienia umowy kredytu były sprzeczne z przepisami prawa, natura stosunku zobowiązaniowego lub zasadami współżycia społecznego (dowód: odpowiedź na pozew k. 71-500).

Pismem z dnia 22 lutego 2022r. powodowie zmodyfikowali powództwo w ten sposób, że wnieśli o ustalenie, iż umowa kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) zawarta dnia 12 sierpnia 2003 r. jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty 275 945,94 zł oraz kwoty 5 674,00 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty: 244 255,94 zł oraz kwoty 5 674,00 CHF od dnia 26 września 2020 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 31 690,00 zł od daty doręczenia pozwanemu pisma modyfikującego powództwo do dnia zapłaty. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia ww. żądań, powodowie wnieśli tylko o ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) jest nieważna. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia ww. żądań powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty 275 945,94 zł oraz kwoty 5 674,00 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty: 244 255,94 zł oraz kwoty 5 674,00 CHF od dnia 26 września 2020 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 31 690,00 zł od daty doręczenia pozwanemu pisma modyfikującego powództwo do dnia zapłaty. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań, powodowie wnieśli o ustalenie, że powodów nie wiążą postanowienia § 7 ust. 3, § 10 ust. 6 oraz § 16 umowy kredytu hipotecznego nr (...) oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty 40 046,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 26 września 2020 r. do dnia zapłaty. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań, powodowie wnieśli tylko o ustalenie, że powodów nie wiążą postanowienia § 7 ust. 3, § 10 ust. 6 oraz § 16 umowy kredytu hipotecznego nr (...). Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego łącznie kwoty 40 046,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 26 września 2020 r. do dnia zapłaty (dowód: pismo k. 557- 559).

W piśmie z dnia 14 marca 2022 r. powodowie cofnęły powództwo do kwoty 2 283,12 zł ze zrzeczeniem się roszczenia i tym samym wnieśli o ustalenie, że umowa kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) zawarta dnia 12 sierpnia 2003 r. jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 273 622,82 zł oraz kwoty 5 674 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 241 972,83 zł oraz kwoty 5674 zł od dnia 26 września

2020r. do dnia zapłaty i od kwoty 31 690 zł od daty doręczenia pozwanemu pisma z dnia 22 lutego 2022r. do dnia zapłaty (dowód: pismo k. 610-611).

Pozwany w odpowiedzi na modyfikację wniosł o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zakresie zmodyfikowanego powództwa.

Na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2022r. powodowie podtrzymali swoje stanowisko w zakresie żądania ustalenia nieważności, nadto wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kwoty 273 622,82 zł i kwoty 5 674 CHF z odsetkami od kwot i dat jak w piśmie z dnia 14 marca 2022r., które stanowią sumę wpłat w okresie od daty zawarcia umowy do dnia 9 lutego 2022r. Nadto powodowie cofnęli powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 40 zł (dowód: protokół k. 735, 00:11:00).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 sierpnia 2003 r. (data sporządzenia umowy 12 sierpnia 2003r.) N. A. i A. A. (1) zawarli z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę o kredyt nr (...). Bank udzielił powodom kredytu w kwocie 55 003,61 CHF, na którą składa się kwota udzielonego kredytu wysokości 54 190,75 CHF oraz kwota należnej prowizji w wysokości 812,86 CHF (§1 ust.1 umowy). Kredyt przeznaczony był na pokrycie kosztów budowy domu mieszkalnego na nieruchomości w S. przy ulicy (...) (§1 ust.2 umowy). Oprocentowanie kredytu miało być zmienne – na dzień sporządzenia umowy wynosiło 3,200% w skali roku i stanowiło sumę marży banku w wysokości 2,91 punktu procentowego oraz aktualnie obowiązującego indeksu L3, opisanego szczegółowo w § 8 umowy. Prawnym zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna w walucie kredytu do kwoty stanowiącej 170 % kwoty kredytu, weksel własny in blanco, cesja na rzecz banku wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia nieruchomości (§ 3 ust.2 umowy).

Strony umowy postanowiły, iż bank wypłaci kredyt w transzach w złotych polskich w terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych, po otrzymaniu przez bank wniosku o wypłatę, ustanowieniu zabezpieczeń, o których mowa w § 12 ust. 7 umowy i ubezpieczeniem nieruchomości zgodnie z § 12 ust. 4 i ust. 5 umowy, a kredytobiorcy będą spłacać kredyt wraz z oprocentowaniem w 240 miesięcznych ratach kapitałowo – odsetkowych na zasadach określonych w §10.

W § 7 ust. 3 umowy kredytu wskazano, że do wyliczenia wypłacanej kwoty stosowany będzie kurs według kursu kupna waluty podany w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank (...) ogłoszony przez bank w dniu dokonania wypłaty przez bank. Wypłata wskazanej we wniosku o wypłatę kwoty kredytu będzie dokonana przelewem na wskazany w tym wniosku rachunek bankowy prowadzony w banku krajowym lub w inny sposób wskazany w umowie i zaakceptowany przez bank.

W ustępie 4 paragrafu 1 podano, że w przypadku, gdyby wypłacona kwota nie pokryła w całości zobowiązania kredytobiorców wynikających z celu na jaki kredyt został zaciągnięty, kredytobiorcy zobowiązani są do pokrycia ze środków własnych różnicy pomiędzy kwotą wypłaconego kredytu a kwotą przeznaczoną na cel. Bank upoważniono do możliwości wezwania kredytobiorcy do udokumentowania wniesienia środków, o których mowa powyżej pod rygorem wypowiedzenia umowy w całości lub w części.

Z kolei w § 7 ust. 2 umów kredytu ustalono, że wypłata środków z kredytu będzie następowała na rachunek bankowy kredytobiorców, przy czym każdorazowo wypłacana kwota złotych polskich zostanie przeliczona na walutę do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty kredytu podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. obowiązującego w dniu dokonania wypłaty przez bank.

W myśl § 9 ust. 6 umowy kredytu, wszelkie opłaty i prowizje zapłacone przez kredytobiorcę na rzecz banku w celu oraz w związku z zawarciem umowy oraz w związku z obsługą kredytu nie podlegają zwrotowi.

W § 10 umowy kredytu uregulowano spłatę kredytu w ten sposób, że w ust. 6 umowy kredytu postanowiono, że rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorców będzie następować według kursu sprzedaży waluty kredytu

podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank (...) S.A., ogłoszonego przez Bank w dniu wpływu środków do Banku.

W § 16 umowy kredytu wskazano, że do rozliczenia transakcji wypłat i spłat kredytów stosowane są odpowiednie kursy kupna/sprzedaży (...) Banku (...) S.A. walut zawartych w ofercie banku. Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna. Kursy sprzedaży ustala się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży. Wskazano, że do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym ogłoszenie kursów kupna/ sprzedaży (...) Banku (...) S.A przez Bank oraz marże kupna- sprzedaży wyliczone na bazie danych ostatniego roboczego dnia miesiąca poprzedzającego ogłoszenie kursów kupna /sprzedaży wyliczone w bazie danych ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego ogłoszenie kursów kupna/sprzedaży przez (...) Bank (...). W ust. 5 informowano, że marże kupna /sprzedaży ustalane są raz na miesiąc. Wyliczenie ww. marż polega na obliczeniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż.

(dowód: umowa kredytu zawarta w dniu 29.08.2003r. k. 163-168)

W dniu 16 marca 2004r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy zmieniając tym samym zapis z § 5 ust.2 umowy.

(dowód: aneks k.170- 171)

W dniu 11 września 2006r. strony zawarły kolejny aneks do umowy zmieniając postanowienia umowy w § 2 ust.1, §8 ust. 5, § 14.

(dowód: aneks k.173-174)

W dniu 17 maja 2011r. strony postanowiły dokonać zmiany określonego w umowie kredytu nr (...) sposobu spłaty kredytu, w ten sposób, że od dnia wejście w życie aneksu spłata mogła być dokonywana w walucie do której jest indeksowany kredyt albo w złotych polskich. Postanowiono, że rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorcę w walucie, do której indeksowany jest kredyt, będzie następować z datą wpływu środków do banku. W przypadku, gdy wypłata zostanie dokonana w złotych polskich, rozliczenie będzie następować z datą wpływu środków do banku, według kursu sprzedaży waluty do której jest indeksowany kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank (...) S.A, obowiązującego w dniu wpływu środków do banku. Kurs sprzedaży określono jako średni kurs złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży ustalona decyzją banku. Wyliczenie marży polega na obliczaniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż.

(dowód: aneks k. 178-181)

Powodowie pozostają w związku małżeńskim. W 2003 r. N. A. i A. A. (1) zamierzali poprawić swoje warunki mieszkaniowe i z tego tytułu planowali zaciągnąć kredyt hipoteczny w złotówkach w celu budowy domu. Powodowie udali się pośrednika kredytów hipotecznych firmy (...). Doradca finansowy poinformował powodów, że nie posiadają zdolności, aby zaciągnąć kredyt złotówkowy na kwotę 200 000 zł i zaferował powodom kredyt w walucie franka szwajcarskiego, przekonując, że jest to najkorzystniejsza oferta. Powodom nie zostały przekazane informacje, że z oferowanym kredytem związane jest nieograniczone ryzyko kursowe. Małżonkom A. nie wyjaśniono na czym polega nieograniczone ryzyko kursowe związane z zawarciem umowy kredytu denominowanego do waluty CHF. Doradca

finansowy poinformował, że waluta franka szwajcarskiego jest stabilna i przedstawił wykresy dotyczącą stabilności kursu CHF a także symulację spłaty kredytu po kursie z tabeli banku. Nie przedstawiono powodom analizy dotyczącej ryzyka kursowego czy symulacji, z których wynikałoby, jak rata kredytu i saldo kredytu mogą się zmienić co do wysokości w przypadku zmiany kursu CHF, w szczególności silnego spadku kursu PLN do CHF. Powodowie nie otrzymali wyczerpujących danych na potrzeby weryfikacji poziomu stabilności waluty CHF, mającego wpływ na wysokość zobowiązania. Nie przedstawiono żadnych symulacji lub opracowań, z których wynikałoby, jak mogą wzrosnąć raty kredytu i kapitał w przypadku wzrostu kursu franka szwajcarskiego do określonego poziomu. Powodów nie informowano o możliwości negocjacji umowy, nie zaproponowano im żadnego produktu który zabezpieczyłaby ich ryzyko kursowe. Powodowie nie posiadali wiedzy ekonomicznej, dlatego nie weryfikowali zapewnień doradcy finansowego, że proponowane im warunki kredytu są korzystne a frank szwajcarski jest walutą stabilną.

(dowód: przesłuchanie powodów k. 606- 608)

Umowa z dnia 29 sierpnia 2003 r. była sporządzona na wzorze przygotowanym przez (...) Bank (...) S.A., powodowie nie mieli możliwości wcześniejszego zapoznania się z jej postanowieniami. Jednocześnie w § 11 ust. 3 zawarto stwierdzenie, że kredytobiorca oświadcza, że postanowienia niniejszej umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione.

(dowód: przesłuchanie powodów (k. 605-607)

(...) Bank (...) S.A. w G. w wyniku wykonania umowy kredytu nr (...) w dniu 9 września 2003 r. wypłacił powodom kwotę 8277,27 CHF (co stanowiło kwotę 23 249,20 zł) i ze środków z kredytu pokryte zostały koszty w kwocie 812,86 zł (doliczone do salda kredytu). Następnie w dniu 13 kwietnia 2004r. pozwany wypłacił powodom kwotę 17 196,45 CHF (co stanowiło kwotę 50 968,56 zł), zaś w dniu 1 lipca 2004r. kwotę 4600 CHF (co stanowiło kwotę 13 213,04 zł) a w dniu 10 września 2004r. kwotę 4724,59 zł (co stanowiło kwotę 13 157,51 zł). Kolejne transze wypłaty kredytu były w dniu 22 października 2004r. w kwocie 3108,20 CHF (co stanowiło kwotę 8518,95 zł), w dniu 4 listopada 2004r. w kwocie 11 284,10 CHF (co stanowiło kwotę 30 882,32 zł), w dniu 29 listopada 2004r. w kwocie 5 000,14 CHF (co stanowiło kwotę 13 565,38 zł)

(niesporne, dowód: zaświadczenie k. 28-29)

Jak wynika z zestawienia pozwanego powodowie uiszcili tytułem wykonania umowy nr (...) w okresie od 9 września 2003r. do dnia 9 lutego 2022 r. łącznie kwotę 273 651,73 zł i kwotę 5681,90 CHF

(dowód: oświadczenie pozwanego, zaświadczenie k. 731-732, potwierdzenia płatności k. 564-586).

W połowie stycznia 2015 roku, w wyniku decyzji Szwajcarskiego Banku (...) o tzw. „uwolnieniu kursu franka szwajcarskiego”, czyli zaprzestaniu polityki polegającej na sztywnym uregulowaniu kursu tej waluty, kurs CHF uległ systematycznemu umacnianiu się względem PLN. W krótkim czasie, zaledwie kilku dni średni kurs CHF w NBP uległ drastycznemu wzrostowi nawet o około 20-30%. Kurs ten od tamtego czasu ulega dalszemu systematycznemu wzrostowi

(fakt powszechnie znany)

W dniu 15 września 2020r. powodowie skierowali do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 244 255,94 zł z uwagi na nieważność umowy. Wezwanie to doręczono pozwanemu w dniu 18 września 2020r.

(dowód: wezwanie k. 42, śledzenie przesyłki k. 45)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt niniejszej sprawy, jak również w oparciu o dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania strony powodowej. Przeprowadzone dowody przedstawiają wiarygodny ciąg zdarzeń a wnioski z nich wypływające układają się w logiczną całość. Zbędne do wydania rozstrzygnięcia okazało się przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych, albowiem okoliczności, na które

dowody miałyby zostać przeprowadzone nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zeznania świadka A. B. nie wniosły nic do sprawy, gdyż świadek po okazaniu jej umowy i wniosku kredytowego przyznał, że wprawdzie był przy podpisywaniu umowy, ale nie pamięta tych okoliczności, natomiast nie był doradcą finansowym, który przedstawił powodowi ofertę kredytu i wypełniał wniosek kredytowy (protokół k. 604-605, 00:21:53, 00:25:43).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części. Wobec uwzględnienia w części roszczenia głównego o zapłatę i ustalenie nieważności umowy kredytu, zbędnym stało się rozstrzygnięcie do żądań ewentualnych.

Powodowie oparli żądanie zapłaty na przepisach art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i § 2 k.c., wskazując, że umowa kredytu zawarta dnia 29 sierpnia 2003 roku z poprzednikiem prawnym pozwanego banku (...) Spółką Akcyjną w G. jest nieważna, domagając się jednocześnie na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia nieważności przedmiotowej umowy. Pozwany natomiast stoi na stanowisku, że umowa jest ważna i podlega wykonaniu, zaś wszystkie kwoty uiszczane przez powodów w wyniku spełnienia świadczenia są mu należne.

Strony zawarły umowę o kredyt denominowany w walucie obcej – czyli kredyt, którego wartość wyrażona została w umowie w walucie obcej - tj. na kwotę 55 003,61 CHF, ale uruchomiony został w walucie polskiej, a kredytobiorcy zobowiązali się dokonać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych również w walucie polskiej, po przeliczeniu według kursu wymiany walut na dzień spłaty. Sąd orzekający nie podziela stanowiska jakoby przedmiotową umowę należało kwalifikować jako umowę kredytu walutowego – poprzednik prawni pozwanego nie udostępnił stronie powodowej przedmiotu kredytu w walucie CHF, również spłata rat kredytu nie odbywała się w walucie CHF, albowiem strony wprost w umowie przewidziały, że spłata będzie odbywać się w walucie polskiej. W kredycie walutowym zaś kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej i spłata również jest dokonywana w tej walucie. Modyfikację w zakresie dokonywania spłaty kredytu wprowadził aneks z dnia 17 maja 2011r., który umożliwił powodowi dokonywanie spłaty poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych, bezpośrednio w walucie obcej. Zapisy aneksu umożliwiły kredytobiorcom nabywanie walut obcych we własnym zakresie (np. w kantorach), po kursie korzystniejszym niż kursy obowiązujące w tabelach bankowych. Zawarcie tego aneksu do umowy nie czyniło umowy ważnej, gdyż powodowie świadomie nie wyrazili zgodny na niedozwolone postanowienia zawarte w umowie z dnia 29 sierpnia 2003 r.

W ocenie Sądu, powodowie mają interes prawny w ustaleniu nieważności stosunku prawnego, jaki miałby wynikać z umowy kredytu z dnia 29 sierpnia 2003r. N. A. i A. A. (1) uważają, że nie powinni być związani umową, a bank nie uznaje tego stanowiska, domagając się spłaty rat zgodnie z umową. Sam wyrok dotyczący zasądzenia określonej kwoty pieniężnej od pozwanego na rzecz powoda nie rozstrzygnie wszelkich wątpliwości i nie usunie wszystkich skutków zawartej umowy. Potwierdzenie przez sąd nieważności umowy kredytu pozwoli ostatecznie na zaprzestanie spłaty rat kredytu bez konsekwencji w postaci wypowiedzenia umowy, jak również doprowadzi do wykreślenia hipoteki kaucyjnej, stanowiącej zabezpieczenie umowy kredytu.

W ocenie sądu, postanowienia zawarte w §7 ust. 3 i §10 ust. 6 umowy kredytu nr (...) interpretowane w powiązaniu z §16 umowy - stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ kc i w art. 3 ust. 1 cytowanej dyrektywy, przy czym skutkiem stwierdzenia abuzywności kwestionowanych postanowień umowy jest nieważność tej umowy. Zastosowanie abuzywnej klauzuli dotyczącej ustalania wysokości świadczenia kredytodawcy i kredytobiorcy w PLN i ryzyka kursowego z tym związanego stanowi samoistną i wystarczającą przesłankę nieważności umowy w kontekście jurydycznym tworzonym przez normy prawa materialnego interpretowane zgodnie z normami prawa europejskiego tworzącymi system ochrony konsumenta.

Bezwzględna nieważność umowy kredytu sąd uwzględnia z urzędu. Zastosowanie w przedmiotowej sprawie znajdzie zarówno art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz art. 385¹ k.c. (w zw. art. 58 § 1 k.c.), który powinien być interpretowany w zgodzie z dyrektywą, umożliwiając sankcję nieważności całej umowy. Nie ulega wątpliwości, że powodowie zawierając umowę kredytu

występowali w roli konsumenta w rozumieniu art. 2 lit. b dyrektywy Rady 93/13/EWG oraz art. 22¹ k.c. Zawarli bowiem umowę kredytu w celu pozyskania środków na budowę domu, a nie w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą czy zawodową. Rozważając zatem kwestie wynikające z ważności bądź nieważności umowy kredytu należy uwzględnić szczególną ochronę konsumenta wynikającą z prawa UE oraz polskiego.

Należy podkreślić, iż mimo że Polska stała się członkiem Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r., a strony zawarły umowę kredytu w dniu 29 sierpnia 2003 r., to na mocy art. 68 i 69 Układu Europejskiego z dnia 16 grudnia 1991 r., Polska zobowiązała się do zbliżenia istniejącego i swojego przyszłego ustawodawstwa do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie. Zbliżanie przepisów prawnych miało objąć w szczególności ochronę konsumenta. Natomiast przepisy kodeksu cywilnego, ustanawiające ochronę konsumenta przed postanowieniami niedozwolonymi (abuzywnymi), zostały wprowadzone ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Ustawa ta dokonała w zakresie swojej regulacji wdrożenia między innymi dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Z powyższego wynika, że powodom przysługuje pełna ochrona konsumencka, mimo, że kwestionowana umowa została zawarta przed przystąpieniem Polski do UE.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG, Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Według art. 2 a) wskazanej dyrektywy, do celów dyrektywy „nieuczciwe warunki” oznaczają warunki umowne zdefiniowane w art. 3, który z kolei w ust. 1 stanowi, że warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Art. 3 ust. 3 dyrektywy wskazuje przy tym, że przykładowy katalog nieuczciwych warunków umownych znajduje się w załączniku do dyrektywy. Zgodnie z załącznikiem, nieuczciwie są między innymi warunki, których celem lub skutkiem jest: 1.j) umożliwienie sprzedawcy lub dostawcy według własnego uznania jednostronnej zmiany warunków bez uzasadnionego powodu wymienionego w umowie; 1.k) umożliwienie sprzedawcy lub dostawcy dokonywania jednostronnych zmian w cechach dostarczanego produktu lub usługi bez uzasadnionego powodu. Z kolei art. 4 dyrektywy wskazuje, że nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w czasie wykonania umowy, do wszelkich okoliczności związanych z wykonaniem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna. Ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Z kolei, zgodnie z art. 385¹ kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeśli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, przy czym nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Pozwany w niniejszym postępowaniu nie udowodnił, iż postanowienia umowne, w tym dotyczące klauzuli przeliczeniowej, były indywidualnie negocjowane. Ewidentnie zostały sporządzone przez bank w postaci wzoru umowy, zaś powodowie w żaden sposób nie mieli wpływu na ich treść. Z zeznań powodów wynika, że ich rola ograniczała się jedynie do akceptacji narzuconych warunków umowy i uzgodnieniu okresu kredytowania oraz wysokości kredytu. Postanowienia w/w umowy nie podlegały indywidualnej negocjacji z powodami, w tym postanowienia dotyczące zasad denominacji kwoty kredytu do CHF, rodzaju kursu przyjmowanego przez bank do wypłaty kredytu i spłat rat kredytu (kurs kupna i kurs sprzedaży), zasad ustalania kursów przez bank w Tabeli kursów. Ciężar wykazania faktu indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy spoczywał na stronie pozwanej. Art. 3 ust.2 dyrektywy 93/13/EWG stanowi, iż warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały

przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Nie zmienia powyższego, iż w umowie z dnia 29 sierpnia 2003 r. w §11 pkt. 3 widnieją zapisy: „, Kredytobiorca oświadcza, że postanowienia niniejszej umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione ” , albowiem powyższy zapis nie jest zgodny z prawdą (k. 165).

Reasumując, należy uznać, iż postanowienia umowy nie zostały indywidualnie uzgodnione z powodami na etapie poprzedzającym jej zawarcie. Doradca finansowy zapoznał powodów z ofertą kredytową zdecydowanie preferując kredyt denominowany w CHF, nie poinformował powodów, że jest możliwość negocjacji zapisów umowy. W sposób nieodpowiadający wymaganiom z Dyrektywy 93/13/EWG doradca finansowy przedstawił powodom ryzyko walutowe związane z wykonywaniem umowy tego rodzaju przez okres 240 miesięcy, z pominięciem kalkulacji dotyczących faktycznego ciężaru jego spłacenia na wypadek, gdyby kurs z tabeli uległ wzrostowi.

Postanowienia określające główne świadczenia stron to postanowienia dotyczące świadczeń charakteryzujących daną umowę. Art. 69 ust.1 ustawy Prawo bankowe, stanowi iż przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Klauzulę denominacyjną czyli postanowienia dotyczące przeliczania kwoty kredytu z waluty CHF na PLN, należy uznać za określającą podstawowe świadczenia w ramach zawartej umowy. Postanowienia dotyczące denominacji i klauzuli spreadowej nie ograniczają się do posiłkowego określenia sposobu zmiany wysokości świadczenia kredytobiorcy w przyszłości, ale wprost świadczenie to określają. Bez przeprowadzenia przeliczeń wynikających z denominacji nie doszłoby ani do ustalenia wysokości kapitału podlegającego spłacie (wyrażonego w walucie polskiej), ani do ustalenia wysokości odsetek, które zobowiązany jest zapłacić kredytodawca, skoro odsetki te naliczane są, zgodnie z konstrukcją umowy, od kwoty wyrażonej w walucie obcej, ani do określenia wysokości raty w walucie polskiej. Tym samym – decydują one o wysokości podstawowego świadczenia kredytobiorcy i wysokości tzw. spreadu walutowego, stanowiącego element wynagrodzenia banku za udzielony kredyt. Postanowienia te zaliczyć należy zatem do głównego przedmiotu umowy w rozumieniu art. 4 cytowanej dyrektywy i art. 385¹ kc. W wyroku Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. V CSK 382/18 Sąd Najwyższy orzekł, że postanowienia przewidujące przeliczenie oddawanej do dyspozycji kwoty kredytu oraz spłacanych rat na inną walutę określają główne świadczenia stron.

Należy wskazać, że w umowie łączącej strony w § 16 uregulowano sposób ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty, tj. postanowiono w:

- § 16 ust. 1: „Do rozliczania transakcji wypłat i spłat Kredytów oraz Pożyczek stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedaży (...) Banku (...) S.A. walut zawartych w ofercie Banku.”,

- § 16 ust. 2: „Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna.”,

- § 16 ust. 3: „Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży.”,

- § 16 ust. 4: „Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w ostatnim dniu roboczym, poprzedzającym ogłoszenie kursów kupna/sprzedaży (...) przez Bank oraz marże kupna/sprzedaży wyliczone na bazie danych z ostatniego roboczego dnia miesiąca poprzedzającego ogłoszenie kursów kupna/sprzedaży przez (...) Bank (...)”,

- § 16 ust. 5: „Marże kupna/sprzedaży ustalane są raz na miesiąc. Wyliczenie ww. marż polega na obliczeniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca

poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż. Ww banki to: (...) S.A., (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank S.A. i (...) S.A.”,

- § 16 ust 6: „W przypadku, gdyby którykolwiek z ww. banków zaprzestał ogłaszania kursów kupna/sprzedaży walut, (...) Bank (...) SA podejmie decyzję o dołączeniu do listy banków referencyjnych innego banku. Zmiana w tym zakresie nie będzie wymagała pisemnego aneksu do umowy”.

- § 16 ust 7: „Marże kupna i sprzedaży (...) Banku (...) S.A są ustalane z dokładnością do czwartego miejsca po przecinku.”

- § 16 ust 8: „Kursy kupna/sprzedaży (...) Banku (...) S.A. będą podawane codziennie poprzez wywieszenie ich w siedzibie Banku oraz publikację na stronie internetowej (...) Banku (...) S.A.”

Wynika z powyższych zapisów, że kurs kupna i sprzedaży waluty jest wyznaczony kursem średnim NBP z danej daty, następnie korygowanym poziomem marży banku, przy czym szczegółowo określono zasady ustalenia tej marży (§ 16 ustęp 5 umowy). Pozwany nie miał zatem arbitralnego uprawnienia do jednostronnego ustalania kursów waluty bez określenia czynników wyznaczających te poziomy. Takie czynniki wprost w § 16 umowy kredytu określono poprzez odwołanie do kursu średniego NBP i marży szczegółowo wyliczanej. Taki zapis umowy kredytu poddaje się obiektywnej weryfikacji z punktu widzenia prawidłowości wyznaczania poziomów kursów walut.

Jednak w ocenie sądu, postanowienia umowne zawarte w §7 ust. 3 i §10 ust. 6 umowy kredytu nr (...) interpretowane w powiązaniu z §16 umowy, jako określających główne świadczenia stron, nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny – zarówno chodzi o klauzulę spreadową (kursową), jak i o klauzulę walutową (przeliczeniową) – w kontekście wynikającego z tych klauzul ryzyka kursowego. Abuzywność tych postanowień umowy wynika z nieorganicznego ryzyka kursowego jakie zostało nałożone na stronę powodową wobec braku rzetelnego, jasnego i zrozumiałego poinformowania o istocie ryzyka kursowego. Z postanowień § 7 ustęp 3, § 10 ustęp 6, § 16 umowy kredytu wynika ryzyko kursowe, decydujące w konsekwencji o wysokości zobowiązania w PLN po stronie powodów jako konsumentów, przy czym istota ryzyka kursowego prowadzi do tego, że zakres zobowiązań powodów mógł wzrosnąć w sposób nieograniczony na skutek silnej deprecjacji waluty PLN do CHF. Z treści umowy kredytu wynika, że nie ustalono górnej granicy ryzyka kursowego po stronie konsumenta, co w bezpośredni sposób wpływało na możliwość zmiany wysokości raty kredytu i salda kredytu do spłaty w PLN w sposób nieograniczony, w przypadku znacznego wzrostu PLN. Nie przedstawiono kredytobiorcom, jak może kształtować się zmiana kursu waluty obcej na przestrzeni okresu porównywalnego z okresem, na jaki umowa została zawarta. Nie podano także rzetelnie całkowitych realnych kosztów kredytu, przy uwzględnieniu, iż kurs CHF w przeciągu kilkudziesięciu lat może wzrosnąć.

Przez wyrażenie klauzul waloryzacyjnych umowy kredytowej prostym i zrozumiałym językiem należy rozumieć takie ich sformułowanie, by kredytobiorcy zapewnić informacje wystarczające do podjęcia przez niego świadomej i rozważnej decyzji. Pozwany nie przedstawił dowodów, iż powodowi zostały wyjaśnione czynniki kształtujące kurs CHF w okresie zawierania umowy, czynniki mogących mieć wpływ na kurs CHF w okresie wykonywania umowy, w tym prognoz co do zmian kursu CHF – w perspektywie kilkudziesięcioletniej. Powodowie wskazywali, iż doradca finansowy zapewniał ich, iż franka szwajcarski jest walutą stabilną. To na pozwanym ciążył obowiązek udowodnienia, że powodom przedstawiono wyczerpujące informacje o istocie i rozmiarze ryzyka kursowego, tymczasem pozwany temu nie sprostał. Powodowie zeznali, że nie przedstawiono im symulacji spłaty kredytu i wysokości salda przy wzroście kursu CHF, nie zwracano uwagi, iż w przypadku wzrostu kursu CHF, wzrosnie także saldo zadłużenia. W umowie łączącej strony brak jest postanowień, które jasno i w sposób zrozumiały tłumaczyłyby stronie powodowej, jako konsumentowi, na czym polega ryzyko kursowe związane z umową powiązaną z walutą CHF – i w jaki sposób to ryzyko kursowe może wpłynąć na zakres zobowiązania kredytobiorcy, to znaczy konkretnie, że kredytobiorca musi się liczyć z tym, że rata kredytu i saldo kredytu może wzrosnąć w sposób nieograniczony co do wysokości.

Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 20 września 2017 r., C-186/16 wyjaśnił, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych

instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący spłaty kredytu musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. Do sądu krajowego należy dokonanie niezbędnych ustaleń w tym zakresie. Art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego należy dokonywać w odniesieniu do momentu zawarcia danej umowy, z uwzględnieniem ogółu okoliczności, które mogły być znane przedsiębiorcy w owym momencie i mogły mieć wpływ na późniejsze jej wykonanie. Do sądu odsyłającego należy ocena, w świetle ogółu okoliczności faktycznych sprawy w postępowaniu głównym i z uwzględnieniem między innymi fachowej wiedzy przedsiębiorcy, w tym przypadku banku, w zakresie ewentualnych wahań kursów wymiany i ryzyka wiążących się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, istnienia ewentualnej nierównowagi w rozumieniu rzeczzonego przepisu. Dalej, jak stwierdził TSUE we wskazanym orzeczeniu wymóg, aby warunek umowny był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, należy rozumieć w ten sposób, iż powinien być on rozumiany jako nakazujący także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne. Kredytobiorca musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu w obcej walucie, ponosi pewne ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku dewaluacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Przedsiębiorca musi przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany i ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, zwłaszcza w przypadku, gdy konsument będący kredytobiorcą nie uzyskuje dochodów w tej walucie. Kwestia ta powinna zostać rozpatrzona w świetle całokształtu istotnych okoliczności faktycznych, do których zaliczają się formy reklamy i informacji stosowane przez kredytodawcę w procesie negocjacji umowy kredytu.

Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, że konsument przyjąłby dane postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Z kolei, rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej i jego nierzetelnym traktowaniem. "Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać wprowadzenie do umowy klauzul godzących w równowagę kontraktową. Rażące naruszenie interesów konsumenta polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść. Obydwa te kryteria powinny być spełnione łącznie" (wyr. SA w Warszawie z 18.6.2013 r., VI ACa 1698/12, Legalis; z 10.5.2013 r., VI ACa 1479/12, Legalis; wyr. SN z 27.11.2015 r., I CSK 945/14, Legalis; wyr. SA w Łodzi z 19.6.2018 r., I ACa 1268/17, Legalis; wyr. SA w Warszawie z 6.4.2018 r., VII AGa 836/18, Legalis; wyr. SA w Krakowie z 11.12.2017 r., I ACa 452/17, Legalis).

Postanowienia umowy odnoszące się do denominacji (klauzula ryzyka walutowego, kursowego – klauzula przeliczeniowa) i ustalania kursów walut dla potrzeb wykonania umowy – kurs kupna CHF i kurs sprzedaży CHF ustalany w Tabeli Banku (klauzula spreadowa – kursowa) – zostały ukształtowane w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta. Sprzeczność z dobrymi obyczajami polega na tym, że klauzule te godzą w równowagę kontraktową stron i prowadzą do nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków pozwanym jako konsumentów na ich niekorzyść, w stosunku do banku jako profesjonalisty, który o możliwym zakresie ryzyka kursowego wiedział lub powinien wiedzieć z uwagi na profesjonalny charakter swojej działalności. Konsumentom nie zaproponowano żadnego produktu zabezpieczającego ich przed nadmiernym ryzykiem kursowym. Bank w sposób nieprawidłowy wypełnił obowiązek informacyjny względem konsumenta co do ryzyka kursowego jakie wprost wiązało się zarówno z klauzulą walutową, jak i z klauzulą spreadową. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że konsumentów w żaden pisemny sposób czy to we wniosku kredytowym, czy w umowie kredytu, nie pouczono

w sposób właściwy o ryzyku kursowym. Również z przesłuchania powodów nie wynika, aby powodowie zostali w należyty sposób pouczeni o istocie ryzyka kursowego i w jaki sposób to ryzyko może doprowadzić do znacznego zwiększenia zobowiązań powodów z kwestionowanej umowy kredytu. Przy czym, oceny zgodności postanowień umowy z dobrymi obyczajami, sąd dokonał według stanu z chwili zawarcia umowy (art. 385²kc). Stosownie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone, dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy. Również jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 20 września 2017 r., C-186/16, art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego należy dokonywać w odniesieniu do momentu zawarcia danej umowy, z uwzględnieniem ogółu okoliczności, które mogły być znane przedsiębiorcy w owym momencie i mogły mieć wpływ na późniejsze jej wykonanie. Nie ma zatem znaczenia z punktu widzenia oceny czy kwestionowane postanowienia umowy mają charakter abuzywny, w jaki sposób bank wykonywał kwestionowane postanowienia umowy, to znaczy w jaki sposób ustalał swoje kursy waluty CHF, czy kursy te miały charakter rynkowy, czy też nie.

Reasumując, należy uznać że w zakresie ewentualnych wahań kursów wymiany i ryzyka wiążącego się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, istniała nierównowaga informacyjna, której bank we właściwy sposób nie zniwelował poprzez prawidłowe pouczenie konsumenta o ryzyku kursowym. To stanowi w konsekwencji o podstawie na jakiej stwierdzono abuzywność kwestionowanych postanowień umowy na zasadzie art.385¹§ 1 k.c w związku z art. 58 k.c.

Zgodnie z art. 385¹§2 kpc jeżeli postanowienie umowy są nieważne to nie wiążą one konsumenta, a strony są związane umową w pozostałym zakresie, o ile umowa może obowiązywać bez abuzywnych postanowień. Z kolei art. 6 ust.1 dyrektywy 93/13, stanowi iż nieuczciwe postanowienia w umowie zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem nie są wiążące dla konsumentów, na warunkach określonych w prawie krajowym państw członkowskich, oraz że umowa pozostaje wiążąca dla stron na tych samych warunkach, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych postanowień. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku C-19/20 uznał za dopuszczalne by sąd krajowy usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy odstraszający cel tej dyrektywy jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Trybunał uznał także za niedopuszczalne by sąd krajowy usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzało by się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty.

W ocenie Sądu orzekającego usunięcie kwestionowanych przez powodów postanowień umownych jako klauzul abuzywnych - postanowienia § 7 ustęp 3, § 10 ustęp 6, § 16 umowy kredytu z umowy kredytu powoduje w konsekwencji, że umowa jest nieważna na zasadzie art.385¹§ 1 k.c w związku z art. 58 k.c. W ocenie sądu, wyeliminowanie z umowy klauzuli walutowej i spreadowej powoduje, że umowy nie da się wykonać, zniesiony zostaje mechanizm denominacji, zanika ryzyko kursowe i różnice kursowe (de facto mamy już do czynienia z inną umową co do jej istoty w porównaniu z zamiarem stron na etapie kontaktowania). Nie ma podstawy prawnej, aby zastosować kurs średni NBP, kurs rynkowy czy jakikolwiek inny kurs CHF do PLN dla wykonania umowy. Jak w niniejszej sprawie nie chodziło bowiem o podstawy ustalania kursów przez Bank, ale o wynikającą z kwestionowanych postanowień umowy kredytu klauzulę nieograniczonego ryzyka kursowego z powodu niedopełnienia obowiązku informacyjnego przez bank w zakresie nieograniczonego ryzyka kursowego związanego z kredytem denominowanym do CHF. Brak dopełnienia obowiązku informacyjnego co do ryzyka kursowego nie da się niczym zastąpić.

Analizowana umowa kredytu okazała się w całości bezwzględnie nieważna w oparciu o art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich i art. 385¹ k.c w zw. z art. 58 § 1 k.c, o czym Sąd orzekł w pkt. I wyroku. Nieważność umowy kredytu powoduje konieczność rozliczeń stron na podstawie art. 410 §1 kc w zw. z art. 405 kc. W ocenie Sądu, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 roku III CZP 6/21). Przepis art. 411 pkt 1 k.c który stanowi, iż nie można

żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, nie może być podstawą oddalenia powództwa. Pozwany nie udowodnił, iż powodowie przed wniesieniem pozwu byli świadomi abuzywności kwestionowanych postanowień. Istnienie owej świadomości można rozważać z chwilą udzielenia pomocnictwa w niniejszej sprawie (tj. lipiec 2020r.), kiedy powodowie zostali poinformowani o okolicznościach wskazanych w uzasadnieniu pozwu. Termin przedawnienia roszczeń o zwrot spełnionych przez kredytobiorcę świadczeń mógł rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorców wiążącej decyzji co do ewentualnego sanowania niedozwolonych klauzul i co do zaakceptowania następstw całkowitej nieważności umowy (uchwała Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 roku III CZP 6/21), co w niniejszej sprawie miało miejsce najwcześniej z chwilą skierowania do pozwanego wezwania do zapłaty. Tym samym zarzut przedawnienia jest oczywiście nieuzasadniony.

Ze złożonych do akt dokumentów wynikało, że powodowie tytułem wykonania umowy nr (...) w okresie od 9 września 2003r. do dnia 9 lutego 2022 r. uiszcili łącznie kwotę 273 651,73 zł i kwotę 5681,90 CHF. Powodowie ostatecznie domagali się zasądzenia kwoty 273 622,82 zł i 5674 CHF i kwoty te na ich rzecz zostały zasądzone w pkt II i III wyroku. Pismem z dnia 22 lutego 2022 r. powodowie rozszerzyli powództwo do kwoty 275 945,94 zł ale w piśmie z dnia 14 marca 2022r. powodowie cofnęli powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 2 283,12 zł a na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2022r. cofnęli powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 40 zł (protokół k. 735, 00:11:00), stąd postępowanie w tym zakresie - tj. co do kwoty łącznie 2323,12 zł podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 k.p.c i art. 203 §1 kpc (pkt IV wyroku).

Podstawą rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych za opóźnienie jest art. 484 §1 i 2 kc, przy czym Sąd uznał, że strona pozwana pozostaje w opóźnieniu z zapłatą kwoty 241 932,82 zł i kwoty 5 674 CHF od dnia 26 września 2020r., skoro pozwanemu w dniu 18 września 2020r. doręczono wezwanie do zapłaty (k. 42, 43-45) i upłynął termin 7 dni na spełnienie świadczenia, który jest w ocenie sądu minimalnym okresem do zachowania wymogu „niezwłoczności” w rozumieniu art. 455 k.c. Z kolei odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 31 690 zł, należą się powodom nie od dnia doręczenia pisma z dnia 22 lutego 2022r. (stanowiącego rozszerzenie powództwa), ale od dnia następnego po upływie terminu 7 dni od jego doręczenia z przyczyn o których mowa powyżej. Skoro wskazane pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 14 marca 2022r. (k. 737), odsetki za opóźnienie od kwoty 31 690 zł zostały zasądzone od dnia 22 marca 2022r. Stąd oddaleniu podlegało żądanie o zasądzenie odsetek od kwoty 31 690 zł począwszy od daty 14 marca 2022r. do 21 marca 2022r.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając pozwanego całością kosztów procesu poniesionych przez powoda. Pozwany przegrał sprawę co do zasady, gdyż powództwo zostało oddalone jedynie częściowo w zakresie odsetek za kilka dni, zaś umorzone na skutek cofnięcia powództwa z uwagi na konieczność wyliczeń, w tym złożenia zaktualizowanej tabeli obrazującej historię wpłat i spłat kredytu dopiero z pismem pozwanego z dnia 21 marca 2022r. Zasądzono zatem od pozwanego na rzecz powoda kwoty: 10 800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – § 2 pkt.7 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, 1.000,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 34 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 30 zł tytułem opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa.

(...)